

بازار نساجی ایران

نگاهی به نتایج تکرار سیاست تعرفه ای راست گرایان جهان در ایران

رشد صنعتی یا انحصار و رانت؟

گزارش

الیسا پیرولی
روزنامه نگار

در کشورهایی که به دنبال توسعه صنعتی هستند، جایگاه ویژه‌ای دارد. در نگاه اول، این رویکرد ساده به نظر می‌رسد: واردات را گران می‌کنیم تا تولیدکننده داخلی نفس بکشد و رشد کند. اما تجربه تاریخی به‌ویژه در کشورهای درحال توسعه، نشان داده که تعرفه‌ها شمشیری دوله‌اند. اگر درست اعمال نشوند، می‌توانند نه تنها توسعه را متوقف کنند، بلکه به عقبگرد نیز منجر شوند. سال‌هاست که دولت‌های مختلف در ایران تعرفه به عنوان ابزاری برای حمایت از صنایع داخلی استفاده می‌کنند؛ گاه به بهانه جلوگیری از واردات بی‌رویه، گاه به بهانه تقویت خودکفایی. اما آیا این سیاست واقعاً به شکوفایی صنعتی منجر شده است؟ یا تنها بستری برای پنهان کردن ضعف ساختاری تولید بوده است؟ حمایت‌گرایی تعرفه‌ای، اگرچه در نگاه نخست سیاستی ساده و قابل دفاع به نظر می‌رسد، اما تجربه جهانی نشان داده که این ابزار اگر بدون برنامه، نظارت و راهبرد صنعتی استفاده شود، بیشتر به ناکارآمدی و فساد منجر می‌شود تا توسعه. فرشاد مؤمنی، اقتصاددان نهاد گران، در این باره

تعرفه در ایران اگر همچنان مثل سال‌های گذشته، اعمال شود ابزاری برای توزیع رانت خواهد بود، که عقب‌ماندگی، افزایش قیمت، کاهش کیفیت و نارضایتی عمومی نتایج آن است

می‌گوید: «حمایت از تولید داخلی، اگر بدون راهبرد مشخص و الزام به ارتقای بهره‌وری و فناوری باشد، صرفاً به بازتولید رانت منجر می‌شود، نه به رشد پایدار.» از طرفی، مسعود نیلی، اقتصاددان و مشاور اسبق اقتصادی دولت، نیز معتقد است: «تعرفه‌ها باید ابزار باشند، نه هدف. وقتی تعرفه بالا به شکل دائمی اعمال شود، صنعت تنبلی می‌شود و دیگر انگیزه‌ای برای اصلاح ساختار، ارتقای کیفیت و کاهش قیمت ندارد.» صنعت خودروی ایران نمونه بارز از رویکردی است. برای بیش از سه دهه، این صنعت تحت شدیدترین حمایت‌های تعرفه‌ای بوده است؛ تعرفه‌هایی که واردات خودرو را برای عموم شرکت‌ها تقریباً غیرممکن ساخته و مردم را از بهره بردن فناوری روز دنیا محروم کرده است. اما در ازای این انحصار چه دریافت کرده‌ایم؟ خودرویی با کیفیت پایین، قیمت بالا، خدمات پس از فروش ناکارآمد و وابستگی عمیق به واردات قطعات. پراساس گزارش‌های رسمی، بیش از ۶۰ درصد قطعات خودروهای داخلی از خارج وارد می‌شود. این یعنی حتی با وجود تعرفه‌های سنگین، خودکفایی واقعی حاصل نشده، بلکه تنها شکل وابستگی تغییر کرده است.

تجربه جهانی: راه‌هایی که دیگران رفتند
برای درک بهتر ماجرا، نگاهی به تجربه کشورهای موفق صنعتی بیندازیم: کره جنوبی، چین و تایوان در دهه‌های پایانی قرن بیستم، مسیر حمایت‌گرایی را طی کردند، اما با یک تفاوت مهم: مشروط، موقتی و همراه با الزام به ارتقا. در کره جنوبی، دولت حمایت‌های تعرفه‌ای را تنها به صنایع اعطا می‌کرد که توان اثبات پیشرفت فناوری و افزایش بهره‌وری را داشتند. این حمایت‌ها زمان‌بندی داشتند و در صورت ناکارآمدی، قطع می‌شدند. چین نیز از دهه ۹۰ میلادی با باز کردن درهای اقتصادش به جهان، همزمان سیاست انتقال تکنولوژی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی را در دستور کار قرار داد.

چرا تعرفه‌گذاری در ایران ناموفق است؟
حمید قاسمی، کارشناس اقتصادی به «ایران» می‌گوید: «در وهله نخست باید بگوییم که هر سیاست تعرفه‌ای، اگر قرار باشد مفید واقع شود، باید دو ویژگی اساسی داشته باشد: اول، هدف‌دار بودن. یعنی بدانیم تعرفه را برای چه کالایی، با چه هدفی و با چه نقشه راهی وضع می‌کنیم. دوم، مدت‌دار بودن. تعرفه نباید مادام‌العمر باشد؛ چون در این صورت منجر به انحصار، رانت و نهایتاً عقب‌ماندگی صنعتی می‌شود. مثالی ساده بزنم: در صنعت خودروسازی، سال‌هاست تعرفه واردات بالا نگه داشته شده. در واقع این صنعت با «دوپینگ» تعرفه‌ها و ایجاد انحصار رشد کرده. اما وقتی قرار باشد واردات بین‌المللی شود، مثل کسی است که در مسابقه‌ای، تست دوپینگ می‌دهد و رد می‌شود. این حمایت دائمی، نه تنها مفید نیست، بلکه مضر هم هست. تشبیه خوبش مثل چرخ‌های کمکی دوچرخه است. وقتی چغای می‌خواهد دوچرخه‌سواری یاد بگیرد، اول چرخ کمکی دارد، بعد یکی را برمی‌دارد، بعد دومی را. بالاخره یاد می‌گیرد مستقل برانند. تعرفه هم باید همین‌طور باشد: بلکاتی، مرحله‌ای، با برنامه و نهایتاً حذف‌شونده.»

او می‌افزاید: «اما پیش‌نیاز اصلی همه اینها چیست؟ برنامه‌محوری. یعنی ما اول باید استراتژی صنعتی داشته باشیم. باید بدانیم چه کالاهایی را باید تولید کنیم و چه کالاهایی را اصلاً نباید تولید کنیم. کجا مزیت نسبی داریم، کجا نه. بعد از آن است که استراتژی تجاری تعریف می‌شود؛ اینکه چه چیزهایی را باید وارد و چه چیزهایی را صادر کنیم. قاسمی اضافه می‌کند: «اشتباه بزرگ ما در ایران این است که تعرفه‌ها نه هدف دارند، نه مدت‌دار، نه

مبتنی بر استراتژی صنعتی یا تجاری مشخص. تعرفه‌ها بیشتر تابع سلاقی، شرایط روز، یا حتی فشارهای خاص هستند. مثلاً کالایی در بازار کمیاب می‌شود، یکباره تعرفه‌اش حذف یا اضافه می‌شود، بدون هیچ افق روشنی. نمونه دیگر در صادرات: مثلاً صادرکننده‌ای با هزار زحمت و در شرایط تحریم، بازاری برای صادرات گوجه پیدا می‌کند. پارت اول را می‌فرستد، اما ناگهان دولت صادرات آن کالا را ممنوع می‌کند! نتیجه؟ ضرر مستقیم صادرکننده، تخریب اعتماد مشتری و بدتر از آن، خراب شدن برند ایران در بازارهای خارجی. تعرفه‌ها باید هدفمند، مدت‌دار و مبتنی بر برنامه صنعتی-تجاری باشند. در غیر این صورت، تبدیل به ابزاری رانتی می‌شوند که فقط منافع گروهی خاص را تأمین می‌کند و مانهی بزرگ برای سرمایه‌گذاری و ثبات اقتصادی ایجاد می‌کند.»

دیوار تعرفه، مانع رقابت
یکی از انتقادات جدی به سیاست تعرفه‌گرایی در ایران، از بین رفتن فضای رقابت است. تولیدکننده داخلی که از واردات مضمون شده، دیگر نیازی نمی‌بیند کیفیت را ارتقا یا هزینه‌ها را کاهش دهد. در نتیجه، مصرف‌کننده ایرانی ناگزیر است محصولی بی‌کیفیت را با قیمتی بالا بخرد، آن هم بدون حق انتخاب. صنایع لوازم خانگی، پوشاک و لوازم الکترونیکی نیز با چنین معضلی مواجه‌اند. تولیدکنندگانی که در غیاب رقیب خارجی، انحصار بازار را به دست گرفته‌اند، اما حتی توان تأمین نیاز داخلی را هم به‌طور کامل ندارند و نتیجه، قاچاق گسترده و بازار خاکستری بوده است. راه‌برون رفت چیست؟ کارشناسان بر این باورند که برای اصلاح سیاست حمایت‌گرایی در ایران، باید به چند اصل کلیدی مثل هدفمندی تعرفه‌ها، زمان‌بندی مشخص، ایجاد نهاد مستقل نظارتی و هم‌افزایی با سیاست‌های فناورانه و آموزشی پایبند بود.

تعرفه، آری یا نه؟
پاسخ به این سؤال که آیا حمایت‌گرایی تعرفه‌ای می‌تواند ایران را صنعتی کند، ساده نیست. تعرفه به خودی خود نه خوب است و نه بد؛ بستگی به نحوه استفاده دارد. اگر به‌درستی، مشروط و هدفمند استفاده شود، می‌تواند فرصت تنفس برای صنایع داخلی باشد. اما اگر همچون سال‌های گذشته، ابزاری برای توزیع رانت و فرار از اصلاحات ساختاری باشد، نتیجه‌اش جز عقب‌ماندگی، افزایش قیمت، کاهش کیفیت و نارضایتی عمومی نخواهد داشت.

بازار

اثر جنگ تعرفه‌ای بر بورس

شاخص کل بازار سرمایه روز گذشته باز هم افت کرد و با ۲۱ هزار و ۵۰۴ واحد و ۰،۷۷ درصد کاهش در عدد ۲ میلیون و ۷۷۳ هزار و ۸۲۰ واحد بسته شد. روز گذشته همچنین ۴۴۴ میلیارد تومان پول حقیقی از بورس خارج شد و ۷۷ درصد ناهما منفی بودند و تنها ۱۹۳ نماد (۲۳ درصد) مثبت بودند.

بازار سهام همچنان با تردید و ابهام در خصوص آینده به پیش می‌رود و سهامداران هنوز برای تشکیل صف‌های خرید تردید دارند و از سویی با توجه به تلاطم‌های شدید در دیگر بازارهای مالی، انگیزه‌ای برای ادامه فعالیت در این بازار ندارند و سهامداران خرید اغلب بی‌خیال سرمایه خود در این بازار شده‌اند و همه اینها در شرایطی است که سهام از نظر بنیادین در بهترین وضعیت قیمت خود هستند اما حتی این موضوع نیز انگیزه‌ای برای فعالیت در این بازار نشده است.

درصد تغییر	نرخ
▲ ۳،۵۵	سکه امامی ۹۶،۰۰۰،۰۰۰ تومان
▼ ۰،۶۴	سکه تمام بهار آزادی ۸۵،۹۷۵،۰۰۰ تومان
▲ ۲،۶۶	نیم‌سکه ۶۱،۷۰۰،۰۰۰ تومان
▲ ۱،۹۲	ربع‌سکه ۳۱،۸۰۰،۰۰۰ تومان
▲ ۳،۱۹	هر گرم طلای ۱۸ عیار ۷،۹۵۶،۳۰۰ تومان
▲ ۲،۸۱	مثقال طلا ۴،۴۱۱،۰۰۰ تومان
بدون تغییر	اونس طلا ۳،۰۳۷ دلار
▼ ۰،۷۷	شاخص کل بورس ۲،۷۷۳،۸۲۰ واحد
▲ ۱،۴	دلار ۱۰۴،۰۰۰ تومان

پایاب انرژی
Peak Energy Asia

تأمین مالی، تهیه لوله و مصالح و اجرای قسمتی از شبکه جمع‌آوری و انتقال و انشعابات فاضلاب شهر یزد

آگهی ارزیابی کیفی

آگهی فراخوان ارزیابی کیفی مناقصه‌گران

شرکت پایاب انرژی در نظر دارد اجرای عملیات «تأمین مالی، تهیه لوله و مصالح و اجرای قسمتی از شبکه جمع‌آوری و انتقال و انشعابات فاضلاب شهر یزد» را در «مناقصه عمومی یک مرحله‌ای با ارزیابی کیفی»، به شرح کار زیر با برآورد اولیه چهار هزار میلیارد ریال در مدت ۲۴ (بیست و چهار) ماه به مناقصه‌گر واجد شرایط دارای گواهی صلاحیت پیمانکاری معتبر حداقل پایه ۴ (چهار) رشته آب و ظرفیت آزاد در رشته باشد (که توسط کمیسیون مناقصه در سامانه اطلاعات عوامل فنی و اجرایی به نشانی sajar.mporg.ir، کنترل می‌شود)، واگذار نماید.

شرح مختصر کار: «تأمین مالی (در دوره احداث) همراه با تجهیز و برچیدن کارگاه، تأمین لوله و مصالح مورد نیاز و انجام عملیات اجرایی حدود ۷۰ (هفتاد) کیلومتر شبکه جمع‌آوری و انتقال و حدود ۷۵۰۰ (هفت هزار و پانصد) قفله انشعاب فاضلاب براساس نقشه‌ها، مشخصات، مدارک فنی، برنامه‌ها و روش‌های درج شده در اسناد.»

حضور مناقصه‌گران به صورت مشارکت نیز قابل قبول بوده.

تاریخ، مهلت، نشانی و نحوه دریافت (و تحویل): کاربردهای اعلام ارزیابی کیفی مناقصه‌گران «از تاریخ ۱۴۰۴/۰۱/۱۸ لغایت ۱۴۰۴/۰۱/۲۳» به دو صورت فیزیکی و ایمیل به متقاضیان تحویل می‌شود.

تحویل اسناد و مدارک ارزیابی کیفی به صورت فیزیکی و همراه دو نسخه لوح فشرده حاوی کلیه مدارک اسکن شده می‌باشد. محل دریافت و تحویل اسناد، دفتر کارفرما مطابق نشانی زیر، می‌باشد.

تاریخ آخرین مهلت تسلیم اسناد اعلام ارزیابی: آخرین مهلت تسلیم اسناد ارزیابی کیفی ساعت ۱۴ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۱ می‌باشد.

نشانی کارفرما: یزد- بلوار دانشگاه - خیابان میرداماد- کوچه ۴ پلاک ۱۳
کدپستی: ۸۹۱۶۸۶۸۶۴۴ **تلفن:** ۰۳۵-۳۸۳۴۵۰۱۴ **فکس:** ۰۳۵-۳۸۳۴۵۰۱۴

نشانی مشاور کارفرما: شهر اصفهان، مجتمع اداری امیرکبیر، تلفن: ۰۲۱-۳۲۶۵۹۰۴۱۰۲ (۰۲۱)، کدپستی: ۸۱۵۸۷۱۴۳۳۳،
E.mail: info@wwcerd.com، فاضلاب اصفهان.

شرکت پایاب انرژی

STPC

آگهی مزایده شماره ۱۴۰۳/۸۴۰

۱. دستگاه مزایده گزار: شرکت پتروشیمی شهید تندگویان به آدرس خوزستان، بندر امام خمینی، منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی، سایت چهار، امور حقوقی و پیمان‌ها. تلفن: ۰۶۱۵۲۱۷۲۷۲۸۴ و فکس ۰۶۱۵۲۱۷۲۷۲۸۴.

۲. موضوع و مبلغ مزایده: به شرح زیر:

ردیف	نوع ضایعات	تعداد	واحد	مبلغ تضمین (ریال)
۱	آجر نسوز	۵۰،۰۰۰	کیلوگرم	۸۵،۰۰۰،۰۰۰
۲	کابل مازاد ۱۵۰۰	۴۶۲	متر	۵۲۰،۰۰۰،۰۰۰

۳. مهلت توزیع اسناد مزایده: از مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۱۸ تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۴

۴. تضامین معتبر جهت شرکت در مزایده: (۱) ضمانت‌نامه بانکی (۲) واریز وجه نقد به شماره حساب جام ۴۹۲۵۷۸۱۲۲۰ بانک ملت شعبه منطقه ویژه اقتصادی کد ۳۱۲۱۱ به نام پتروشیمی شهید تندگویان

۵. نحوه دریافت اسناد مزایده: به آدرس مندرج در بند ۱ مراجعه فرمایید.

۶. محل و مهلت تسلیم پیشنهاد قیمت: آدرس فوق، کمیسیون معاملات - تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۶

۷. محل و تاریخ بازدید کالای مورد مزایده: آدرس فوق، محل نگهداری ضایعات- ساعات اداری روزهای توزیع اسناد

۸. محل و تاریخ گشایش پاکات پیشنهاد قیمت: آدرس فوق - سالن کنفرانس مجتمع - ساعت ۱۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۱۰

۹. از پیشنهاددهندگان دعوت می‌شود در جلسه گشایش پاکات حضور یابند.

۱۰. محل و مدت خروج کالای مورد مزایده: مجتمع پتروشیمی شهید تندگویان - ۳ ماه پس از ابلاغ قرارداد

تذکر: به پیشنهادهایی که فاقد سپرده یا امضای مشروط و مخدوش و سپرده‌های کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن و پیشنهادهایی که پس از انقضای مدت مقرر در آگهی واصل شود مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.

روابط عمومی و امور بین‌الملل شرکت پتروشیمی شهید تندگویان (سهامی عام)

STPC

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای توأم با ارزیابی کیفی - مناقصه شماره ۱۴۰۳/۸۶۹

شرکت پتروشیمی شهید تندگویان به آدرس بندر امام خمینی، منطقه ویژه اقتصادی، سایت اداری پشتیبانی، امور حقوقی و پیمان‌ها، تلفن ۰۶۱۵۲۱۷۲۷۲۸۴ - دنظر دارد مناقصه با شرایط ذیل را از طریق مناقصه عمومی یک مرحله‌ای توأم با ارزیابی کیفی به پیمانکار واجد شرایط و دارای صلاحیت واگذار نماید.

۱- موضوع مناقصه: ایاب ذهاب پرسنل پیمانکاران

۲- مدت اجرای موضوع مناقصه: ۲ سال

۳- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۴۳،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال می‌باشد.

۴- تضمین‌های معتبر برای شرکت در مناقصه: ضمانت‌نامه بانکی، واریز وجه به حساب اعلام شده در اسناد مناقصه

۵- مناقصه‌گران جهت دریافت اسناد مناقصه به آدرس <https://tender.stpc.ir>

تذکر ۱: به پیشنهادهایی که فاقد سپرده یا امضای مشروط و مخدوش و سپرده‌های کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن و پیشنهادهایی که پس از انقضای مدت مقرر در آگهی واصل شود مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.

تذکر ۲: سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه مندرج می‌باشد.

تذکر ۳: ارائه کپی مصدق قراردادهای مشابه انجام شده و مفاد حساب‌های ذیربط که در یکی از مراجع ذیصلاح (دفترخانه اسناد رسمی یا دادگاه یا امور حقوقی کارفرما یا طرف قرارداد) گواهی شده است، جهت بررسی مدارک ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، الزامی است.

روابط عمومی و امور بین‌الملل شرکت پتروشیمی شهید تندگویان (سهامی عام)

آگهی اصلاحیه فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای با ارزیابی کیفی (یکپارچه) به شماره ۲۰۰۳۰۰۱۰۴۲۰۰۰۰۳۷

بدین وسیله برآورد مناقصه عملیات تهیه مصالح و اجرای شبکه توزیع گاز به همراه تهیه، حمل، نصب و راه‌اندازی ایستگاه TBS با ظرفیت ۲۰۰۰۰ متر مکعب بر ساعت در فاز ۵ منطقه ویژه اقتصادی پیام به دلیل بروزسانی فهرست بها تخصصی نفت و گاز اصلاح و همچنین تاریخ‌های قانونی مناقصه تمدید می‌شود:

برآورد اولیه: برآورد اولیه اجرا براساس فهرست بهای ابنیه، خطوط لوله گاز شهری و خطوط لوله کمربندی برابر ۱۹۲،۰۰۵،۰۴۴،۸۲۷ ریال (یکصد و نود و دو میلیارد و پنجاه میلیون و چهارصد و چهل و هشت هزار و دویست و بیست و هفت ریال) و برآورد خرید اجناس براساس قیمت روز برابر ۱۴۳،۷۰۹،۸۸۵،۰۰۰ ریال (یکصد و سه میلیارد و هفتصد و نه میلیون و هشتصد و هشتاد و پنج هزار ریال) می‌باشد.

تضمین شرکت در مناقصه: مبلغ ۱۶،۸۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (شانزده میلیارد و هشتصد میلیون ریال) مطابق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی یا واریز نقدی

مهلت و نحوه خرید اسناد: تا روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۰

محل دریافت اسناد: از طریق مراجعه به سامانه تدارکات دولت به نشانی www.setadiran.ir

مهلت تحویل پیشنهادات: تا روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۹

محل تحویل پیشنهادات: از طریق بازگرداری در سامانه مذکور

زمان بازگشایی پاکات: ساعت ۰۹:۰۰ روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۱۰

*** اطلاعات تکمیلی و داشتن مجوزهای لازم که در اسناد مناقصه لحاظ گردیده الزامی است.**

*** جهت اطلاعات بیشتر با شماره ۰۲۶۳۳۱۷۱۴۲۴-۴۲۳ امور قراردادهای تماس حاصل نمایید.**

۱۹۰۲۳۶۲